

tette a magyarban a szunnyadó nemzeti öntudatot, hogy megbecsülte vele édes anyai nyelvét, amelyről már-már azt vélték, hogy az csak a köznépek való.

Az 1790-re összehívott országgyűlés Pozsonyban ülésezett. Festetics gróf, a Graeven-huszárok alezere, több ezredbeli tiszttel szövetségbe folyamodványt nyújtott be július 12-én a rendek házához, a melyben azt kéri, eszközölje ki az országgyűlés a királynál, hogy a magyar ezredkei béke idején mindig a hazában legyenek elhelyezve; hogy a magyar ezredkeknél a nagyrészt idegen tisztek helyett magyar tisztek alkalmaztassanak; hogy végre ugyanekel a szolgálati és vezénylő nyelv a magyar legyen.

Ez akkor hallatlan kívánság volt, s ha ennek hangztatását meg is bocsátották volna Festeticsnek, a politikának, nem bocsátották meg Festeticsnek, a katonának.

Már előbb, 1790. május havában is bevádolták volt névtelen levelben a királynál, balul magyarzván azon tétét, hogy hazafias beszédet intézett ezredéhez, a melyet Horvátországból Pestre vonultában Keszthelyen megvendégelt.

Az országgyűléshez intézett folyamodásával betellett a mérték. Festeticset mentelmi joga dacára a haditanács parancsa alapján elfogták és haditörvényszék elé állították. Hiába írt föl érdekében az országgyűlés az uralkodóhoz; hiába bizonyították az ország rendei, hogy Festetics és tisztársai nem követtek el törvénytelen és büntetésre méltó cselekvényt folyamodásukkal; a haditörvényszék három heti fogságra, a fogság költségeinek viselésére és királyi megrovásra ítélte Festeticset; azonkívül úgy őt, mint a vele szövetségbe Graeven ezredbeli tiszteket büntetésből más ezredkekhöz helyezték át. — Így került Festetics György Luxemburgba a Latour-fele könnyű lovasokhoz, azután Milánóba és végre Cremonába a dragonyosokhoz. — Szolgált tovább büntetésének kiálltával buzgón, odaán. De midőn végre is kénytelen volt belátni, hogy legönfeladózóbb szolgálatával sem képes visszanyerni az udvarnak elvesztett kegyét; hogy gyanus szemmel nézik hűségét, s hogy így a katonai pályán már nem tehet többé hasznos szolgálatot királynak és hazájának: 1791. május havában lemondott tisztí rangjáról, megvált az annyira kedvelt katonai pályától és 36 éves korában visszavonult Keszthelyre, hogy más tért keressen teremtő tetteire számára. Szívében azonban katona maradt mindig, mert jól tudta, hogy a haza boldogságának első alapföltétele a biztonság kifelé és befelé. Erősnek akarta látni hazáját minden ellenséggel szemben, s azért a hon védelme céljából a legmesszebb menő áldozatokra is kész volt. Így hogy csak néhány adatot említek, 1802-ben 40.000 forintnyi alapítványt tett azon rendeltetéssel, hogy ezen összeg kamataiból évenként 3 magyar nemes ifju neveltessék a bécsi katonai iskolában mindaddig, míg hasonló intézet Magyarországon is fölláttatik. Nagy összeg pénzzel járult a Ludovicum föllállításához. 12.000 frt alapítványt tett a Ferdinánd főről nevezett huszárok részére. 1809-ben a francia háború alkalmával 100, utóbb 500 huszárt állított teljesen felszerelve a hadsereghez saját költségén. Zalavármegyénél pedig 100.000 frtot tett le azon célra, hogy a szegényebb nemesek, kiknek a fölkelési hadhoz való bevonulásra nincsen elegendő költségük, abból segílyeztessenek.

Két kézzel adott tehát Festetics György gróf a honvédelem céljaira a magáéból; de hazafiai kötelességének tartotta nyíltan fölemelni szavát ott, a hol a kellő mértékben túlménő, vagy az ország törvényes szabadságával ellenkező módon követelték ez irányban áldozatokat hazájától.

Igy történt épen most 100 esztendeje, 1797-ben. A franciák felső Olaszországnak elfoglalása után március 23-án bevonultak Karinthiába. I. Ferenc király a közeledő veszély láttára ápril 10-én általános nemesi fölkelést rendelt el, s egyttal megparancsolta, hogy „miként a poroszokkal folytatott 7 éves háborúban történt, a nemeseknek és a hűséges lakosoknak nagyobb száma az ország határainak megvédésére kiveztessek.”

Ezen rendelet ellen Zalavármegyé 1797-ik évi ápril hó 12-én tiszteletteljes fölterjesztést tett a királyi fölseghez, s ezen fölterjesztésnek indítványozója és szerzője Festetics György gróf volt. Kijelenti ezen föliratában a törvényhatóság először, hogy az országos congregatióba küldött követének azt adta utasításul, szavazzanak meg a megye nevében az 1715. évi 8. teikkben körülírt nemesi fölkelésen kívül és azon túl is minden segílyt és minden eszközt, a mely az ellenség visszaverésére és a hazának minden irányban való biztosítására szükséges; csak olyanok ne legyenek ezen eszközök, a melyek már magukban hatálytalanok, vagy a melyek a bajt még nagyobbítanak. Azon kellend tehát a megye követének lenniök, hogy a megyék zászlói alá gyűjtendő emberek közül azok, a kiket sem személyökre nézve a fölkelés kötelezettsége nem terhel, s a kiket az ország sem tartozik akár kiállítani, akár ellátni, a királyi kinstárból, a többiek pedig a legalkalmasabbnak látszó uton-módon fölruházassanak s az időjárás viszontagságai ellen legalább némiképen megvédessenek; hogy alkalmas fegyverekkel és elegendő lőszerrel elláttassanak; hogy gabona, széna és zab elegendő mennyiségben álljon idején rendelkezésre; hogy az élelmiszerek árához mért napi zsoldot kapjanak s ezt pontosan kapják meg; hogy végül, midőn a lakosság javarésze a határra vezényeltetik, komolyan gondoskodva legyen a belső közbiztonságnak sértetlen föntartásáról, a tolvajok, rablók, katonaszökevények és más roskarátú emberek megfékezéséről. — „S minthogy reményleni lehet” — mondja a fölterjesztés — „hogy az ország más törvényhatóságai részéről is fognak a mi vidékünkre jönni részint gyalogos, részint lovas csapatok: ezeknek ellátásáról is idejében és elrendőképen kellend gondoskodni, mivel különben az országnak ezen része fosztogatásoknak és rablásoknak lesz kitéve, a nyomorult adozó nép pedig — mivel a földmívelés a háborúval járó nyomorúságok következtében nagyobbára úgyis szünetel — éhínség által a legkétségbeesettebb lépésekre fog ragadtatni.”

„Miután így megtettük fölünk telhetőleg kötele-

ségünket, mint jó polgárok és hűséges alattvalók” — folytatja a fölterjesztés — „úgy hiszszük, hogy jobbágyi hódolatunknak és odaadásunknak még külön tanulejt fogjuk adni az által, ha fiúi bizalommal és nyíltsággal fölírjuk Fölsegéd előtt az e tárgyban fönforgó tény-körülményeket és észrevételeinket, valamint a főséges uralkodóhoz jölete s az egész ország üdve iránt táplált gyöngéd aggályainkat.”

„Fáj nekünk, Fölsegés urunk, s majdnem megemészt bennünket a szomorúság, midőn előre látjuk, hogy ezen fölkelésnek, meg ha létre jön is, a kívánt sikere nem lehet meg; hogy, ha életünket és vagyonunkat a végső veszedelemnek tesszük is ki, gyászba borult hazánkban és Fölsegéd szorult és szomorú helyzetén vajmi keveset fognak segíteni; — s hogy ennek nem mi leszünk okai, nem a mi tetteink, nemis az ellenséges hadseregnek túlnyomó ereje, nem Fölsegédnek jó szándéka — a melyről jól tudjuk, hogy hűséges alattvalóink boldogítását célozza —: hanem okai lesznek bizonyos belső ellenségek, Fölsegédnek és a hazának legádázabb ellenségei, azok t. i. akik almulasztották annak idején megtenni amaz intézkedéseket, a melyeket a célnak közös óhajunk szerint való elérésére alkalmas módon megtehettek volna és tartoztak is volna megtenni, a kiknek úgy látszik a legfőbb érdekük — és szerencsétlenségünkre sikerül is — Fölsegéd és az ország hűséges lakossága közt a folyton tartó kölcsönös bizalmatlankodás üszkét buzgón és kiváló gonddal szítani; oka lesz t. i. egyike másiknak azoknak, a kik Fölsegédnek legközelebbi tanácsosai, s a kik illetékesen állásukkal és Fölsegéd kegyével is visszaélnek.”

Kifejti azután a fölterjesztés, hogy a nemesi fölkelés kötelezettsége sokkal régebb az 1715. évi 8. teikk-nél; de annak elrendelése csak országgyűléseleg történni lehet. Szintúgy csak az országgyűlésnek van joga hadi adót kivetni és annak mérvét megállapítani.

A nem nemeseket a fölkelés kötelezettsége nem terheli, s bár a megye mindenképen azon volt, hogy az adozó népből többen a maguk jószántából ragadjanak fegyvert, ezen kísérletnek nem volt semmi eredménye. Arra pedig nincsen mód, hogy a nép a hadba szállásra kényszerítsék, s ha volna is mód, nem volna belőle haszna sem ő Fölsegédnek, sem az országnak.

Az utolsó országgyűlésen a karok és rendek megajánlották az általános nemesi fölkelést; de mivelhogy ő Fölsege azon választ adatta ezen ajánlatra, hogy az országgyűlésen kívül is elrendelheti a fölkelést, nem történt egyik részről sem további intézkedés és minden a vak sorsra maradt bízva.

Pedig ha akkor elrendelik az általános insurrectiót, a fölkelésre köteles nemesek eddig elláthaták volna magukat a szükséges fegyverekkel, szervezkedettek és harcászati gyakorlatokat tarthattak volna. Most azonban, midőn a nemesség a modern hadviseléshez szükséges fegyvereknek teljesen hiányával van, midőn már sem idő, sem alkalom nincsen arra, hogy ilyen fegyvereket akár készpénzen is vásárolhasson, nem sok reményt lehet a nemesi fölkeléshez fűzni.

Gondoskodni lehetett volna a fölkelő sereg eltartásáról is. Most a királyi kinstár már mód nélkül meg van terhelve; a megyei pénztárak nagyobbára ki vannak merítve; a szokásos hadi adót sem lehet erősebben behajtani, minthogy a nyomorult adozó népre már úgyis ránehezedik a háború ezernyi terhe; az üzlet, az adásvetés teljesen pang, az egész nép folytonos mozgalomban van. Minthogy tehát a közpénztárak előlegeket nem adhatnak, a fölkelő nemesek és banderiumok pedig magukról nem gondoskodhatnak, mivel részben színtoly szegények, részben készpénzen sem szerethetik be szükségleteiket; attól lehet tartani, hogy a fölkelő sereg vagy rövid idő alatt szétoszlik, vagy mindenféle kihágás által a belbélke megzavarására fog okot szolgáltatni.

Akkor még a rendes hadsereg is szervezett, ellentállásra képes állapotban volt: most szét van szórva, meg van gyengülve.

Azért a törvényhatóság arra kéri alázatosan ő Fölsegét, hogy, ha a háborúnak minden áron tovább kell folynia, hívja össze minél előbb az országgyűlést, hogy az a hon védelme ügyében törvényszerűen intézkedhessek. Forduljon bizalommal a nemzethez, mint tette dicső emlékü elődje Mária Terézia, s a nemzet erejének végső megfeszítésével bizonyára most is készségesen föl fogja áldozni életét és vétét a trón és a haza megmentésére.

Hazafias, de fájdalmas kötelesség volt tiszteletteljesen bár, de nyíltan kijelenteni az uralkodó előtt, hogy egy számra nagyobb, s hozzá még folytonos diadalainak mámorában uszó ellenséges hadsereggel nem lehet a sikerre való kilátással szemben állítani egy szervezetlen, hiányosan fölgyeztetett, felig meztelen és élelméletlen fölkelő sereget. Hazafias, de keserves föladat volt kumondani, hogy az erőnek végső megfeszítését nem lehet egyszerűen elrendelni: hogy erre a nemzetet csak a lelkesedés szent heve bírhatja rá. Festetics György teljesítette e hazafias föladatot, mert átértette azt, a mit megyénknek büszkesége, a haza bölcsse, szavakban is kifejezett, hogy a hazáért kockáztatni szabad mindent, de a hazát magát kockáztatni nem szabad.

A háború további folytatásának lehetetlenségét különben még az általános insurrectiót elrendelő királyi leirat kibocsátása előtt Bécsben is kezdték sejteni; mert már ápril 7-én fegyverszünetet kötöttek a franciákkal Judenburgban; ápril 13-án pedig — oly időben tehát, midőn Zalavármegyé fölterjesztése még alig érhetett Bécsbe — már meg is kezdték Leobenben a békekötésre irányuló alkudozásokat, a melyek azután az október 17-én Campo Formioban aláírt békekötésre vezettek.

De ha igazat adtak is az események Festetics Györgynek, (a mint beigazolta élelétását azon szárnalmas szerep, a melyet az őcska fegyverekkel felszerelt fölkelő sereg a későbbi háborúban játszott kénytelen volt); azért a király neheztelése mégis teljes súlyával ránehezedett mindazokra, a kiknek ezen fölterjesztés létrejöttében döntő részük volt, s első sorban Festetics grófra, a kit a király 1798. ápril 12-én, a fölterjesztés keltének első

évfordulóján, a megyéhez intézett leirattal azon „vétségeért”, hogy „amaz illetlen fölterjesztésnek szövegét nyilvánosan fölolvasta és javaslatba hozta, s az annak szerkesztése céljából az ő elnöklete alatt kiküldött bizottságban a jegyzőnek úgyszólván tollba mondta”, a cs. kir. kamarási tiszttól és méltóságtól és főhercegi szék-városának látogatásától eltilt.

Fájt ezen félreismerés a királyhoz épen úgy, mint hazájához tántoríthatatlan hűséggel ragaszkodó főúrnak: de azért nem duzzogott, főnkölt gondolkodásának, nemesi szívének azzal legszebb bizonyítékát, hogy ezen félreismerés dacára is „elémiszereket, hadi készleteket, csapatokat ingyen szállított a hadsereg részére és minden-kép arra törekedett, hogy az uralkodónak a franciák ellen való küzdelmének megkönnyítse.” (Boncz, Keszthely város monográfiája, 411. l.) Végre is győznie kellett az igazságnak. Ferenc király is megismerte Festetics gróft igaz érteke szerint, s hogy így megismerte, hogy igazságot szolgáltatott neki, hogy a titkos tanácsosi méltósággal díszítette föl: azt Festetics György gróf első sorban az ország felejtethetetlen nádorának, József kir. hercegnek köszönettel.

De ezzel megelőztük az események folyását. Évek multak el, míg a király kegye ismét Festetics felé fordult. Tekintsük már most, hogy a kegyvesztés éveit miképp töltötte.

Már akkor, midőn a katonai pályától megváltván, Keszthelyre vonult vissza, első gondját képezte nagyterjedelmű uradalmának rendezése. A gróf külföldi tartózkodása alatt megismerkedett az okszerűbb gazdálkodással, s mivel eles elméje rögtön belátta, hogy csak az okszerű kezelés hiánya képezi okát annak, hogy ez az áldott hazai föld nem járul hozzá fokoztatabb mérvben a nemzet vagyonosodásához, az elhagyott mezőgazdaság emelését tűzte ki magának célul, s így lett az okszerű gazdálkodásnak egyik legelső és mindenestre a legnagyobb befolyási úttörője hazánkban.

Régibb ismeretség alapján Nagyváthy Jánost hívta meg és szerződtette tehatalmú jószágkormányozói minőségben 162.000 holdnyi jószágainak vezetésére.

Nagyváthy hivataloskodása kezdetén 1792-ben először is utasítást dogozott ki, a mely a gazdálkodásban követendő szabályokat mind magában foglalta. Ezen utasítást a gróf minden gazdatisztjének le kellett másolnia s meg is kellett tanulnia. Nagyváthy kikérdezte az egyes tiszteket, s eközben magyarázta a maga utasítását. De minthogy így meg kellett győződnie különösen a kezdő gazdatisztok ismereteinek hézagos voltáról, s talán a folytonos magyarázgatásokba is belefáradt, azon tanácsot adta Festetics grófnak, hogy az uradalmi gazdatisztok kiképzésére állítson fel külön tanintézetet.

A háborus idő ugyan nem kedvezett semmiképen ezen eszme megvalósításának, s nem is volt meg semmi alapföltétele; nem volt sem szaktanár, sem tanulni vágyó ifjuság, sem a tanításra alkalmas helyiség, sem a gyakorlatra berendezett önálló gazdaság: csak egy alapföltétele volt meg — de ez azután elég is volt minden nehézség leküzdésére. — Festetics György gróf vasakarata és kimeríthetetlen áldozatkészsége.

1797-ben megnyitatta az új gazdasági tanintézetet egyetlen tanárral, egyetlen tanítvánnyal.

Épületre volt szükség: Festetics emeltetett a Párok fele vezető országút mentén hatalmas házat az intézetnek. Önálló gazdaságra volt szükség: Festetics adott az épülettel nyugatra és északra fekvő térségen szántóföldet, kertet, rétet, Csereszegen szőlőt és erdőt, összesen 902 holdnyi területet. Nem voltak magyar szaktanárok: Festetics képeztetett ilyeneket saját költségén a külföldön, s addig is szerződtetett jó díjazás mellett oly külföldi férfiakat, a kik a gazdasági téren jó hírnevet szereztek maguknak.

Meg volt volna tehát minden, csak egyben volt még hiány: tanítványokban. Ezeket már nehezebb volt szerezni. A magyar nemesség sehogyan sem akarta megérteni, hogy a gazdálkodás megtanulására szükséges lehessen valami elméleti oktatás is. A maga jószántából tehát senki sem küldötte fiát az új tanintézetbe. Nem maradt tehát más hátra, mint vagy fogni, vagy pénzen venni tanítványokat. Igaz, hogy gondolatnak is elég különös gondolat: de azért Festetics György gróf megvette mind a kettőt, fogott is, meg vett is tanítványokat a maga intézete számára. A kik alkalmazásra számítottak uradalmában, azoknak csak úgy lehetett ezen célokot elérniök, ha a tanintézetet látogatták; ezeket tehát megfogta. A kik a tanulásra hajlandóságot mutattak, azoknak lakást, élelmet, ruhát, s jelentékeny ösztöndíjakat adott. A szorgalmas tanulókat oly bőven látta el pénzzel, hogy az akkori olcsó világban még egy kis főkét is megtakaríthattak maguknak. Ezeket tehát megvette.

Igy született meg hazánkban, sőt talán azt mondhatjuk, egész Európának első gazdasági tanintézete, a mely nagylelkű alapítója után „Georgicon”-nak neveztetett el.

Az írják és mondják, hogy a Georgiconnak kezdetben csak az volt föladata, hogy Festetics gróf uradalmi számára neveljen gazdatisztokat. Hogy Festetics György grófnak nem lett volna messzebb menő szándéka az intézet megalapításánál, azt nem vagyok hajlandó elhárni; mert akkor semmi arányban sem állottak volna az áldozatok, a melyeket hozott a tervbe tett céllal. De hogy az intézet kezdetben csak a grófi uradalomnak adott gazdatisztokat, az egészen természetes. Mert ugyan ki érezte akkor meg Festeticsen kívül annak szükségét, hogy nemesek gyakorlatilag, de elméletileg is kiképzett gazdatisztjai legyenek? Ennek előnyös voltát csak akkor kezdték belátni a főurak és nagybirtokosok, midőn Festetics uradalmában kézzel foghatólag meggyőződtek az okszerű gazdálkodásnak áldásáról, s hogy ebben az áldásban nekik is minél előbb részüik legyen, elhódították Festeticsről kézett gazdatisztjait.

Meg volt tehát törve a közönyösség, a tanintézet hallgatóinak, a gyakornokoknak száma, a mely az első három évben 1—5 között váltakozott, már 1801-ben 20-ra szökött föl, s az oly szerény kezdetű intézet oly

leirattal azon „vétség-
ölterjesztésnek” szövegét
tba hozta, s az annak
te alatt kiküldött bizott-
tollba mondta: „a cs.
gtól és főhercegi szék-

rályhoz épen úgy, mint
el ragaszkodó főúrnak: de
gondolkodásának, nemesi
nyonyitékát, hogy ezen
reket, hadi készleteket,
Isereg részere és minden-
lkodónak a franciák ellen
Boncz, Keszthely város
győznie kellett az igaz-
merre Fesztetics grófot
megismerte, hogy igaz-
titkos tanácsosi méltó-
eties György gróf első
nadorának, József kir.

emények folyását. Évek
met Fesztetics felé fordult.
kegyvesztés éveit mikép

mai pályától megváltván,
fondját képezte nagyter-
A gróf külföldi tartoz-
okszzerűbb gazdálkodással,
ta, hogy csak az okszerű
k, hogy ez az áldott hazai
abb mérvben a nemzet
mezőgazdaság emelését
az okszerű gazdálkodás-
te a legnagyobb befolyású

Nagyváthy Jánost hívta
jóságkormányzói min-
nak vezetésére.

kezdetén 1792-ben először
a gazdálkodásban kö-
ben foglalta. Ezen utane-
nek le kellett másolnia
áthy kikérdezte az egyes
ta a maga utasítását. De
dnie különösen a kezdő
os voltáról, s talán a
befeláradt, azon tanácsot
z uradalmi gazdatisztok
híntézetet.

m kedvezett semmiképen
nem is volt meg semmi
stanár, sem tanulni vágyó
s helyiség, sem a gyakor-
g: csak egy alapföltétele
is volt minden nehézség
gy gróf vasakarata és ki-

uj gazdasági tanintézetet
ványval.

stetics emeltetett a Pálok
almas házat az intézetnek.
Fesztetics adott az épü-
kvő térségén szántóföldet,
t és erdőt, összesen 902
magyar szaktanárokat: Fes-
költségén a külföldön, s
mellett oly külföldi fér-
en jó hírnevet szereztek

en, csak egyben volt még
ár nehezebb volt szerezni.
em akarta megérteni, hogy
ükséges lehessen valami
ántából tehát senki sem
Nem maradt tehát más
zen venni tanítványokat,
különös gondolat: de azért
mind a kettőt, fogott is,
maga intézete számára. A
odalmaiban, azoknak csak
ök, ha a tanintézetet lá-
A kik a tanulásra haj-
lakást, élelmet, ruhát, s
A szorgalmas tanulók
az akkori öfős világban
hattak maguknak. Ezeket

nak, sőt talán azt mond-
zadasi tanintézete, a mely
gicon-nak neveztetett el.
y a Georgiconnak kezdet-
y Fesztetics gróf uradal-
ket. Hogy Fesztetics György
k menő szádeka az intézet
k hajlandó elmenni; mert
ottak volna az áldozatok,
cellal. De hogy az intézet
nnak adott gazdatisztoket,
yan ki érezte akkor még
t, hogy nemesak gyakor-
ett gazdatisztjei legyenek?
kezdetük belátni a fő-
Fesztetics uradalmában
k az okszerű gazdálkodás-
áldásban nekik is minél
tták Feszteticsről kezdett

özönység... A tan-
koknak száma, a mely az
váltakozott, már 1801-ben
zerény kezdetű intézet oly

virágzásra emelkedett, hogy 51 évi fennállása alatt — mert
ennyi ideig volt a Fesztetics grófok pénzén főtartott inté-
zet — 1444 szakképzett gazdatisztet adott a hazának.

Édes elgátétel lehetett Fesztetics grófnak és Mátyás
király idejére emlékeztethette a magyar nemességet, József
nádor kir. hercegnek látogatása Keszthelyen. A nádor
meltányolni akarván a Georgicon nemzetgazdasági jelen-
tőségét, egy mutatta ki céljai iránt való nagybecsülését,
hogy maga fogta kezébe az eke szarvát s egy dülöhosszat
nehány barázdát szántott. — De mindenesetre betetőzte
Feszteticsnek örömét az a tény, hogy maga az uralkodó
fejedelem, Ferenc király is, teljesen megbékülvén hűséges
alattvalójával, meglátogatta 1807-ben kedvelt tanintézetet.

Megemlékeztünk eddig nagy vonásokban Fesztetics
György grófnak működéséről a honvédelem, a nemzeti
politika, a közgazdaság terén. Legyen szabad még röviden
visszaidezni emlékeztünkbe azt is, amit azon célból tett,
hogy népiünket a közművelődés terén szintén előbbre vigye.

Kezdjük az elemi ismereteken. E tekintetben kato-
násan járt el a gróf. Cselédeknek külön tanított tartott, de
meg is követelte kenyérvetés terhe alatt minden cseléd-
jától, hogy írni, olvasni, számolni tudjon. Ezen erővel
felépésének sikere annyira ment, hogy György gróf éle-
tében a pástorok könyvvel a kezökben őrizték nyájukat
az uradalmi mezőkön.

A keszthelyi gimnasiunot ugyan már György gróf-
nak atya Fesztetics Pál alapította 1772-ben, de György
gróf mentette meg ísmétlen az eltörlesztől; ő fizette a
tanárokat, s 1792-ben tápintézetet állított föl a gymná-
siumba járó zalai és somogyimegyei nemes ifjak részére.
A 12 és 20 között váltakozó konviktorok fele része a
nemeslelkű alapító költségén nyert itt ellátást.

1803-ban Pesten is létesített stipendiátust, hol az
ifjak a francia és angol nyelvben, a rajzolásban és más
rendkívüli tantárgyakban a gróf költségén nyertek külön
oktatást.

1808-ban fölállította Keszthelyen a filozofiai liceumot,
a melyt szintén maga tartott föl.

A Georgiconról már megemlékeztünk. Csak azzal
pótlom az előadottakat, hogy ezen intézet idővel nyole
társintézeté bővült. Ezek közül elemi gazdasági ismerete-
ket közvetített a földműves iskola; részleges szakoktatást
nyújtott a lovász iskola és a kertész iskola; a leányiskolá-
nak földadata volt művelt és takarékos háziasszonyokat
nevelni; magasabb szinten állott a tulajdonképeni
„Georgicon” vagyis gazdatisztok képező tanfolyam, vala-
mint az erdészeti és az építészeti szakiskolák; végül leg-
magasabb fokán állott a *pristalium*, a melyen a gazda-
sági oktatáson kívül a jóságkormányzásra szükséges jogi
ismeretek is előadottak.

Nem számítok ki, hogy ennyi intézet főtartása
mennyi pénzbe került Fesztetics Györgynek; mert a nemes
gróf sem számolta a pénzt, midőn arról volt szó, hogy
a közművelődést terjeszse.

S ha ez áll az ifjuság nevelése és oktatása érdek-
ben tett áldozatairól, még inkább áll a magyar irodalom
emelésében, a magyar írok jutalmazásában tanúsított pazar
bőkezűségéről. Minden georgikoni tanárnak, minden keszthelyi
születésű írónak munkája az ő költségén jelent meg.
Hány magyar író szabadult meg sokszor nyomasztó gondtól
azon dús írói tiszteletdíj vagy jutalom által, a melyet
Fesztetics György gróf oly szívesen osztogatott? S e mellett
a gróf oly gyöngéd volt az ajándék osztogatásában, hogy
sinte ő kért bocsánatot, a miért az írónak ajándékot
adni bátorodik.

1817-től fogva a szépirodalom emelésére és a gaz-
dasági szakirodalom ápolására a *Helikoni* és *Georgikoni*
ünnepélyeket rendezte Keszthelyen, s ezen ünnepélyekre
meghívta vendégeit a szomszédos és a távolabbi megyék
bírtokos urait, az írókat és tudósokat. Az írók közül ki-
vált a dumántüliak jötték itt össze: Horváth Adám, Kis-
faludy Sándor, Berzsenyi, Ruzsák apát, Horváth Endre,
Dukai Takács Judit és mások. Már az első ünnepély is
mintegy 30 ezer forintjába került a grófnak, nem is szá-
mitva a nagyrészt ismeretlen írói tiszteletdíjakat. Félre-
ismeri az akkori viszonyokat, a ki ezen ünnepélyeknek
jelentőségét tagadja. Napjainkban a magyar író — ha ugyan
megérdemli e nevet — már az *író* neve által is tiszteletet
és rokonszenvet biztosít magának: akkor előítéletekkel ál-
lott szemben. Nem volt divat magyarkönyvet olvasni; még
kevésbé magyar könyvet venni; mi buzdíthatta volna
tehát az írókat arra, hogy magyar könyvet írjon?

Az írónak ezen ünnepélyeken való találkozása, az
ott összegyülekező előkelő közönséggel való érintkezések,
Fesztetics grófnak példája, a ki a szellemi élet ezen fak-
lyavívót mindenképen kitűntette: mindez hatalmasan hozzá-
járult ahhoz, hogy a magyar írónak nem kedvező elő-
ítéletek megszűnjének, s hogy a magyar irodalom új mun-
kákat és új pártolókat nyerjen.

Összesen öt ilyen ünnepély tartott, az utolsó 1819
febr. 12-én. Ezen ünnepély után alig 2 hónapra, 1819.
ápril 2-án Fesztetics György gróf befejezte áldásdus életét.
Nyugodtan halhatott meg; mert azon tudattal léphetett
az örök itéletű bíró trónjára elé, hogy egész életén megtette
kötelességét Istene, királya, hazája irányában; hogy jól
sáfárkodott a neki osztályrészüil jutott szellemi és anyagi
kincsekkel.

Hosszú ideig vettem igénybe kegyes türelmüket. Ki-
jelentettem, hogy Fesztetics György grófnak erényeit és
érdemait magasztalni nem fogom. Nem is teszem. De egyet
legyen szabad befejezésül mondanom, s ez az, hogy szá-
lyaim teljesen eltévészették céljokat, ha nem erősítették
meg a mélyen tisztelt ünnepelő közönséget azon meggyő-
ződésében, a melyt eddig is bizonyára táplált, hogy t. i.
Fesztetics György gróf valóban ideálja volt a magyar fő-
úrnak, a magyar hazafiumak.

Nem csak társadalmi magas állása és nagy vagyona
jelölték ki számára vezérlo szerepet, hanem még inkább
a kiváló egyéni tulajdonai. Élesen látó elme, a mely az
egyéni és társadalmi célokat s az ezen célok elérésére al-

kalmasszököket tisztán, szabatosan fölisméri; vasakarát
és kitaratás, a mely nem riad vissza semmi nehézségtől,
semmi áldozattól, midőn a helyesnek megismert cél
megvalósításáról van szó; emberri felelme: nem
ismerő szilárd jellem: s ezek mellett, ezekkel párosulva a
legjóságosabb szív, a mely minden szépet, minden jóert
lelkesezni tud; a mely a maga körében segít, ösztönöz,
bátorít, jutalmaz, a hol jutalmazni valót talál; a melynek
legfőbb öröme abban telik, ha másoknak örömöt szerzhet.
E tulajdonok mind megvoltak Fesztetics Györgyben; de
ha ennél több nem volt volna benne, még nem nevezném
őt a magyar főúr, a magyar hazafi ideáljának; mert a
mit vázoltam, az pusztán a társadalomban élő ideális fő-
úrnak képe.

A főúrnak, a hazafiumnak ideáljában ennél többet ki-
vánunk.

Az emberri társadalomban — bármennyire rajongja-
nak is az emberek az egyenlőség eszméjéért — mindig
az egyenlőtlenség uralkodott és fogis uralkodni szükség-sze-
rileg az idők végeztéig. De ezen egyenlőtlenség csak úgy
van igazolva, ha mindenki elfogadja azon természetjogi
elvet, hogy annak, aki többet kapott Istentől, nemzetétől,
az emberri társadalomtól, nagyobb kötelezettségei is vannak
Isten, a haza, az emberri társadalom irányában. Csak a
tömeg között alacsony sorban álló emberri menthető ki
az, ha a maga négy falán, a maga egyéni és családi szük-
kőren túl nem lát, ha ezeken túlmenő érdekeket nem ismer.

A ki pedig a „hazafi” kitüntető címére tart igényt,
annak nem elég jó emberri, jó polgárnak, vagy akár jó
főúrnak is lennie. Excelsior! Magasabbra kell törekednie.
Oly szellemi magaslatra kell emelkednie, a honnan lete-
kinthvén, már nem különbözteti meg a maga birtokának
tágabb vagy keskenyebb határait az édes haza földjétől,
esaladjának szük körét nemzetének összességétől, egyéni
érdekeit és boldogságát honfirtásainak, népének boldogsá-
gától; s azért kész, a maga egyéni érdekeinek felretele-
vel, szolgálmi nemzetét, hazáját vagyonával, karjával,
eszével, minden tehetségével.

Méltóztassanak ezen mértéket alkalmazni Fesztetics
György grófra, s akkor meg fogják érteni: mikép lett ő
oly világitó oszlopa nemzetünknek, a melyhez a késő utó-
kor is nemesak tisztelettel és hálával, de szeretettel is
föl fog tekinteni mindenkor.

A soproni kereskedelmi- és iparkamara köréből.

Smerdon José mexikói ügynök hazai gyárosokhoz kör-
leveleket intézett, melyekben úgynevezett „osztrák-magyar
kereskedelmi ügynökségét” ajánlja nekik.

Erről az érdekelteket köröket oly megjegyzéssel érte-
sítjük, hogy Smerdon José mexikói ügynökről — ezirányú
megkeresésre — kamaránk készséggel szolgál közelebbi
információkkal.

Sopron 1897. évi június hó 22-én.
A kerületi kereskedelmi és iparkamara.

Helyi, megyei és vegyes hírek.

Miniszteri elismerés és köszönlet. A vallás- és
közoktatásügyi miniszter *Vaszary Kolos* bírnok herceg-
prímásnak a keszthelyi kath. főgymnasium szegénysorsú
tanulóinak segélyezésére tett ötvenezer korona alapítvá-
nyáért legáltalánosab elismerését és köszönletét nyilvánította.

Személyi hír. Dr. *Jankovich László* gróf főispán
ömlétsége f. hó 1-én dr. Ruzsics Kálmán kir. tanácsos,
tanfelügyelő kíséretében Csáktornya érkezt, honnan
2-án és 3-án Kolbeuschlag Béla főszolgabíró, Tóth István
uradalmi tisztartó és Margitai József kepezdei igazgató
társaságában a muraközi hegykerület vidéken levő állami
iskolák évváró vizsgálatára ment.

Zalavármegye ifjalságának több tagja által június
28-án a Fesztetics ünnepély alkalmából a Bárosligeti ven-
dégloben rendezett táncmulatság, katona banda és cigány-
zenekar közreműködése mellett igen látogatott volt s ki-
tünően sikerült. Az ünnepségre megjelent vidéki közönség
majd mind részt vett benne, sokan voltak helyből is.
Este 8-ig sőtahangverseny volt, mely után kezdődött kint
a szabadban a tánc; közben sikerült tuzijáték mulattatni
a közönséget. A mulatság reggeli 3 órakor ért véget.

A megyei központi választmányok legutóbbi
ülése a tapolezai, keszthelyi, z.-szent-grothi, n.-kanizsai,
zala-egerszegi, alsó-lendvai, baksi, letenyei és esáktornyai
választókerületekről közösenkin külön betűrendben össze-
állított választói ideiglenes névjegyzékek felvételén, azok
tárgyában a választmány következő határozatot hozta:
„Az országgyűlési képviselőválasztóknak jövő 1898. évre
összeállított ideiglenes névjegyzékei ellen az 1874. évi
XXXIII. t.-cz. 44. §-a értelmében tehető felszólások,
valamint a felszólásokra a 45 §. értelmében tehető ész-
revételek benyújtására f. évi július hó 5-től 25-ig bezá-
rolag terjedő határidőt tűzte ki, mely határidő alatt a
megyebeli választókerületek összes választóinak ideiglenes
névjegyzékei Zala-Egerszegen a megyei központi választ-
mány egyes város és község névjegyzéke az illető város, nagy-
község és körjegyzőségekben lesnek közszemlére kitéve;
mivégből a megyebei nagyközségek és körjegyzőségekben
saját választóinak ideiglenes névjegyzéke jelen végzés kap-
csán a község és körjegyzőségeknek járásbeli főszolgabíró
urak útján, Nagy-Kanizsa és Zala-Egerszeg választóinak
ideiglenes névjegyzéke pedig jelen végzés kapcsán Nagy-
Kanizsa és Zala-Egerszeg r. t. városok t. tanácsainak a vá-
gétett küldetik ki, hogy az ideiglenes névjegyzéket a vá-
rosban illetőleg nagyközségekben a községhezán, kisköz-
ségekre nézve pedig a körjegyzőség székhelyén folyó évi
július hó 5-ére közszemlére kitégyek s ellene a központi
választmányhoz intézendő és a szükséges okiratokkal fel-
szerelve irásban július 5-től 15-ig benyújtandó felszólála-
sokat, valamint ezekre július 16-tól 25-ig bezárólag be-
adható észrevételeket július 25-én azonnal az illető járási

főszolgabíró urakhoz beküldjék, vagy felszólalás be nem
adásáról jelentést tegyenek, azonkívül a névjegyzék pontos
átvizsgálásával az esetleg hibásan leírt nevről helyesbi-
tett jegyzéket készítsenek, a hiányzó életkor és jogcím-
kitüntessék s a jegyzéket fent kitett határnapig főszolga-
bíró urakhoz beküldjék, járásbeli főszolgabíró urak, ugy
Nagy-Kanizsa és Zala-Egerszeg város t. tanácsai pedig
azokat legkésőbb július hó 31-ig ezen megyei központi
választmányhoz mulhatlanul bet. rjesztendik vagy azt, hogy
felszólalás be nem adatott, jelentendik.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter *Spur János*
zala-egerszegi pénzügyigazgató-sági segédtitkárt Budpa-
estre pénzügyi titkárrá nevezte ki.

A sümegvidéki gazdakör választmánya Sümeghen
Szűcs Zsigmond elnöke alatt gyűlést tartott, melynek
tárgyai közül főleglőleg az anyagegyesület átiratát, mely
szerint az 5 frtos tagdíjak ezentul közvetlenül az anya-
egyesületnél fizetendők. A választmány megkéri az egye-
sületet, hogy a folyó évi már főrészt befizetett tagdíjak
kör pénztárában maradhassanak, mert a költségvetésben
bevételként szerepelnek. Mojzer József pénztárnok jelen-
tette, hogy a megrendelt vetőgép megérkezett; használatra
a sümegi tagoknak adta ki a választmány. Végül elnök
ismertette Lób Ignácznak a *Sümeg és Vidékében* a tárbá-
zokról megjelent cikkét, mely Sümeghen gabonaraktlarak
felállítását javasolta. A választmány elhatározta, hogy ha
a város vagy magánvállalat ez ügyben lépéseket tesz, a
maga részéről meleg erkölcsi támogatásban részesíti.

Gyászhir. Vettük a közetkező gyászjelentést. „Özv.
Nagy Lajosné, szül. forintosházi Forintos Mária mint
neje, Anna, Imre, Károly és Sándor mint gyermekei, özv.
Új Károlyné, szül. Nagy Emília mint testvére, ennek
gyermekéi, valamint a összes rokonság fájdalomtól meg-
fert szívvel jelentik a szeretett férj, apa, testver és ro-
konnak karmacsi és marosi Nagy Lajosnak, Zalavármegye
árvaszéki ülnökének, ez évi július hó 2-án este 3/4 10
órákor a halotti szentségek ajrtatos felvétele után életének
61-ik és boldog házasságának 31-ik évében történt gyá-
szos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei ez évi július
hó 4-én d. u. 1/2 5 órakor fognak a róm. kath. szertar-
tás szerint a zala-egerszegi sírkertben örök nyugalomra
tételni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig a boldogult-
nak lelki üdvéért, folyó hó 5-én reggeli 9 órákor fog a
helybeli róm. kath. plébánia templomban az Urnak be-
mutattatni. Zala-Egerszeg, 1897. évi július hó 3-án
Áldás és béke legyen drága porai felett!”

A nagy-kanizsai kised nevelő egyesület június
26-án tartotta évi rendes közgyűlést Vidor Samuné egye-
sületi elnök elnöklése alatt a tagok esekélyi érdekl. lése
mellett. Az elnök üdvözlölvén a közgyűlésre megjelent
egyesületi tagokat, Rosenfeld Lajos titkár olvasta fel az
egyesület egy évi működését részletesen feltüntető terje-
deemes jelentését, amelyet a közgyűlés helyesléssel vett
tudomásul és Seregélyi Dező indítványára az elnöknek,
választmányának s a titkárnak a kisedvédelem ügyében
kifejtett ügybuzgó munkálkodásukért jegyzőkönyvileg fej-
jezte ki köszönetét. Ezután az 1896. évi, a számvizsgáló
bizottság által megvizsgált és helyesnek talált számadást
a közgyűlés elfogadta s a pénztárnoknak a felmentvényt
megadta. A közgyűlés utolsó tárgyat a kilépő 11 választ-
mányi tag helyébe új tagok választása képezte. Választ-
mányi tagoknak megválasztottak: Bogenrieder Józsefné,
Blumenschein Vilmosné, Ficsit Pálné, gelsi Gutmann
Vilmosné, dr. Rotschild Samuné, Pihál Ferencné, Székely
Lajosné, dr. Neumann Edéné, Deák Péterné, Farkas Vilma,
Szommer Nálhanné.

Nyilvános köszönlet. Rosenberg Henriette urhölgy
önagytsága 8 frtot volt szíves küldeni azzal, hogy ebből
4 frt, mint az általa tett 100 frtos alapítvány kamata,
ket kereszény és két ízr. polg. leányiskolát oly tanulóknak
adassék, akik a vallástambol jeles előmenetelt tettek, 4
frtot pedig szorgalmas és jó viselkedű, tanuló megjutalmazá-
sára. A budapesti tek. Wodiáner L. udvari könyvtáros-
kedő cég ugyancsak a jó viselkedű és szorgalmú s növ. ndékek
megjutalmazása végett saját kiadványaiból öt darab disz-
kutesü művet adományozott. E szíves adományokért az
intézet nevében hálás köszönletét fejezi ki az igazgató.

Angolkisasszonyok Sümegen. A Sümegen felállí-
tandó zarda ügyében a várostól kiküldött bizottság június
29-én megállapította a pontokat, melyek alapján Hornig
Károly báró megyés puspokkal a tárgyalást megindítani
fogja. E pontok szerint a kisedvédelmi, az elemi és polg-
ári leányiskolát az angolkisasszonyok vezetésére bíznák
s a város a 42000 frtot meghaladó Ramassetter-féle felső
leányiskolai alapítvány kamatainak beutalásával évi 400
frtal járulna az iskola költségéhez. Az iskola koteles lesz
a város gyermekeit felekezeti különbség nélkül kobelebe
fogadni. A város lakossága érdekl. léssel várja az ügy
fejlődését.

Helyettes igazgató. Dr. Kuncz Adolf csornai-pre-
montrei prépost *Illés Róbert* keszthelyi főgymnasiumi ta-
nárt a tanügy terén szerzett érdemeinek elismeréséül
helyettes igazgatóknak nevezte ki.

Előleges jelentés. A zala-egerszegi »Karácsonyfa
egylet» f. hó 18-án nyári mulatságot rendez a »Baross
ligetben». A rendezőség mindent elkövet, hogy a közönség-
nek, a mely a jótékony egyesület nemes cselejt mindenkor
tömeges látogatásával előmozdítani törekszik, kellemes
szórakozást is nyújtson. A változatos programból a
következő számokat említhetjük fel: kerékpárosok virá-
gorzója (3 tiszteletdíjjal), vígszínház, confetti-csata és tánc.
A meghívók a jövő héten küldetnek szét. A kik tervedésből
meghívót nem kapnának és arra igényt tartanak, szíves-
kedjenek ez iránt az egylet elnökségéhez fordulni.

Igazságügyi kinevezés. A m. kir. igazságügyi-
miniszter *Brückler István* nagy-kanizsai kir. törvényszeki
aljegyzőt a nyitrai törvényszékhez jegyzőve, *Domokos*
Sándor mármaros-szigeti járásbírósi joggyakornokot a
zala-egerszegi kir. törvényszékhez aljegyzőve nevezte ki.

Ösztöndíj. A sümegi iskolabizottság a Ramassetter-
félé ösztöndíjat Dornyei Károly és Eles András érettségít
tett ifjaknak ítélte oda.

- t e r .

nyvíz a mohat

ES

óttal kitűnő szolgálatot zavaroknál.

vati gyógyszernek itt.

ty L.

ndvari szál ito Altat Budapest.

ndenütt. 2-

dorfi

yuviz

ASZTALI VIZ.

LEGINKÁBB MINT

yuviz

ő, gyomor és almaknál használtatik.

FERENC kereskedésében.

14 díszokmány és 18 nyitvány első orvosi szakéktől.

szülött gyermekek,

nyjok által épen nem, vagy ökeletlenül lesznek szoptatva,

iszt, használata folytán okmintaanyagot, nemkülönbön nyeknek, menházak és gyerzonnyitványa foglaltatik — ki a központi raktár:

glergasse Nr. I.

ektáplisz 90 krajcár.

séges tej 50 krajcár.

és fűszerkereskedésben.

entej veszélyeire a sürün vetkeztében, különösen mint ezeti szereknél, melyek tej neztetnek és a tej által fő megóvás tekintetéből a mint) a legregibb gyermekeo helyettesítője az anyatej- 1872. óta be van az osztrák és tekintve összeállítását, lozhet.

megkísérlelésétől, a társáyeremek tápszernek közt az utin még maig is használzban. Prof. dr. Widerhofer Karolin, Rudolf trónörökös a, az orsz. lehelcházban Bu- gyermekekórházban Prágában, y a Cyrill és Method gyer- a morva országosintézetnél mekkórházban, Grieban stb. sz. lelene házban 1872-ben er által a legyengébb gyer- nyvel használtatt.

ektáplisz, mely ellentétben semonek folyton ugyanazon vyzel vegyítve néhány percig a többi készítmények mind re különösen figyeljünk.

kiadótulajdonos:

Y IGNÁC.

hirdetmény.

roság mint telekkönyvi ható- m. kir. kincstár végre- ene petesházi lakos végre- frt 38 kr. tőkekövetelés és ügyében az alsó-lendvai kir-

járási bíróság területén lévő, a petesházi 81. sztkjvben A I. 1-3 sor 111, 129 és 140 hrszámok alatt felvett ingatlanokból Zagorecz Ferenc végrehajtást szenvedő nevén álló, az adó alapján 383 forint becsült $\frac{1}{3}$ részre; továbbá a petesházi 81 sztkjvből az ottani 272. sztkjvbe átjegyzett A I. 1 sor 191. hrszám alatt foglalt $\frac{1}{3}$ részben Gerencsér Ignác és neje Zagorecz Katalin végrehajtást szenvedő jog utódja, — $\frac{1}{3}$ részben Zagorecz János és $\frac{1}{3}$ részben kiskoru Kovács Pál, Kati, Rózi, Erzse és József petesházi lakosok nevén álló, az adó alapján 75 forint becsült egész ingatlanra, a végr. törvény 156. §-a alapján; végre a petesházi 171 sztkjvben A I. 1 sor 592. hrsz. alatt felvett közös legelőből Zagorecz Ferenc végrehajtást szenvedőnek a B. 29. alatti bejegyzés szerint nevén álló, az adó alapján 40 frtra becsült $\frac{2}{1356}$ részére 383 frt, 75 frt és 40 frtban ezemel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fenebb megjelölt ingatlanok az 1897. évi július hó 19-ik napján d. e. 10 órakor Petesháza községben, a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladhatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becs- árának 10%-át vagyis 38 frt 30 krt, 7 frt 50 krt és 4 frtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezezh letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értel- mében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerényt átszolgáltatni.

Kelt Alsó-Lendván, 1897. április hó 27-én.

A kir. járási bíróság, mint telekkönyvi hatóság.

Horváth, kir. albiró.

Drössler Károly

cs. és k. szab. gazdasági gépgyár, vas- és rézöntőde

Budapest, VI., Váci-körút 59. sz.

Alapítattott 1866-ban.

Ajánlja saját gyártmányu, legkitünőbb kivitelű szabadalmozott gőzesplőkészleteit, melyek a magyar gazdasági viszonyoknak legelőszérűben megfelelnek és az összes gazdaságba vágó gépeit.

Kizárólagos képviselőség Magyarország részére.

LANZ HENRIK mannheimi czégtől,

mely elismert legnagyobb és legjelentékenyebb gyár gőzmozdonyok, és eséplőgépekben; utóbiak háromszori léptisztításra berendezve.

Ezen készletek minden eddigi versenyéplésnél az összes versengő belföldi és angol gyártmányokat legmagasabb kitüntetéssel legyőzték. Ezek tehát a világ legjobb gőzesplőkészletei.

Képes árjegyzékkel bérmentve, felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Thomasfoszfátlisztet

Sza utatol tisztasága

szavatolt 15—20% citrátban oldható foszforsavtartalommal és 85—100% porfinomsággal.

Felfülmullatlan minden talajra alkalmas trágyaszert, különösen sovány talajok javítására, kitűnő sataú az összes gabonafélék, káposzta és olajnövények, lóhere és lucerna, szőlő, korbó és kerti veteményekre, kiváltságos a rétekre.

Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtartalmú; tekintettel hatásának tartósságára, felhívja az összes szuperfoszfátokat.

A citrátban oldható foszforsavtartalomért szavatosságot vállalunk, metálműhiányt megértünk. Árjelölattal, szakmunkákkal, és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgálunk.

A eszterházi Thomasnék prágai foszfátliszt eladási-irodájának vezéreképviselője a magyar korona orsz. területén

Kalmár Vilmos

B u d a p e s t, Erzsébet-körút 34.

5313. tkv. 1897. sz.

H I R D E T M É N Y .

A m. kir. igazságügyminiszer 1896. évi június 23-án 32050/96. sz. a. elrendelte, hogy a zala-egerszegi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatósághoz tartozó **Pálfiuszeg** község telekkönyveiben fölvev mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX. 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. c. cikk a tényleges birtokos tulajdonának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése fogantosttassék.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben 1897. évi július 26-án fog kezdődni.

Ennel fogva felhívatnak:

1. mindazok, akik a telekjegyzőkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitiűzött hatánapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy az ingatlan megszerzését a telekkönyvi tulajdonos, igazolt örököse vagy hagyományosa által kiállított eredeti okirattal igazolják, s amennyiben ezen okirat alapján a tulajdonjog a telekkönyvi rendelet szerint be nem kebelezhető, a tényleges birtoklást helyhatósági bizonyítvánnyal, vagy az eljáró bizottságnál alkalmazott bizalmi férfiaknak szóbeli nyilatkozatával tanúsítsák; vagy írásbeli okirat hiányában a jogügylet létrejöttét az átruházó telekkönyvi tulajdonosnak vagy igazolt jogutódnak a bizottság előtt szóval tett beismeréssel igazolják;

3. mindazok, a kik a telekkönyvi tulajdonos, vagy igazolt örökös, hagyományosa ebben hozott s jogerőre emelkedett olyan ítélettel bírnak, a mellyel az ingatlan tulajdonjoga megítéltetett, vagy a telekkönyvi tulajdonos, illetve ennek jogutóda, a tulajdonjog elismerésére, vagy a tulajdonjog telekkönyvi bejegyzésének tüzésére köteleztetett, hogy ezen ítéletet mutassák fel, vagy az ingatlanok átszállását örökösödési perben hozott jogerős ítélettel vagy azok átadását hagyatéki bírósági jogerős végzéssel igazolják;

4. mindazon örökösök, kik legalább 3 év előtt elhalt telekkönyvi tulajdonosnak, vagy a legalább 3 év előtt elhalt közvetlen birtok elődnek törvényes örökösödésre hivatott leszármazói, hogy az illető hitfelekezet lelkéze, valamint a helyhatóság által kiállított anyakönyvi kivonat s bizonyítvánnyal igazolják azt, hogy a telekkönyvi tulajdonos, illetve a birtokelőd után más leszármazó nem maradt s hogy az öröktagyó végrendeletet nem hagyott hátra;

5. mindazon tkvi tulajdonosok s örökösök, kik az ingatlanokat megosztva használják, hogy az összes önjogu örökösök hozzájárulásával létrejött osztályos egyezséget, vagy a mennyiben kiskoru vagy gondnokság alatt álló egyen is van a telekkönyvi tulajdonosok és örökösök között, oly osztályos egyezséget mutassák fel, mely az ille- tekes gyámhatóság jóváhagyásával van ellátva. — A házastársak között történt átruházás, vagy az ily átruházásnak, vagy annak elismerése, hogy az ingatlan a helyszínelés- kor a másik házastárs nevére lett volna felveendő, csak akkor jöhet figyelembe, ha az átruházási jogügylet vagy elismerés közjegyzői okiratba foglaltatott;

6. mindazok, akik oly ingatlanok vannak tényleges bírásában, mely nyilvankönyvön kívül több átruházásnak tárgyát képezte, vagy melynek telekkönyvi tulajdonosa legalább 3 év előtt elhalt, vagy holléte legalább 3 év óta nem tudatik, hogy legalább is telekkönyvi előjegyzésre alkalmas oly okiratot mutassák fel, mellyel a kérdéses ingatlant a telekkönyvi tulajdonos vagy igazolt örököse vagy hagyományosa átruházta, avagy az átruházást az átruházó szóbeli nyilatkozatával, s a tényleges és 10 évi békés birtoklást a helyhatóság bizonylatával és bizalmi férfiak nyilatkozatával igazolják;

7. mindazok a tényleges birtokosok, kik a tulajdon- jog bejegyzését telekkönyvi kiigazítás címen kérelmezendik, hogy a telekkönyvi tulajdonos vagy emek igazolt örököse vagy hagyományosától a kiigazításba beleegyező nyilatkozatot kieszközöljek, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elen- gedési kedvezményétől is elesnek;

8. mindazon törvényes képviselők, gyámok és gond- nokok, kik a gyámolt illetőleg gondnokolt személy jogainak megváltoztatását, azokról való lemondását, vagy kötelezettség vállalását tárgyazó nyilatkozatot előterjeszhetnek, hogy ezen nyilatkozat csak azon feltétel alatt bir hatálylyal, ha ez irányban gyámhatósági jóváhagyás vagy utasítás mutat- tatik fel;

9. azok, kiknek javára tényleg más megszünt követe- lésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, úgy szinten az ily bejegyez- sekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését, a törlésre alkalmas okirat alapján, vagy a jogosítottnak a bizottság előtt elő szóval tett elisme- rése alapján kérelmeznek, mert ellenesetben a belyeg- mentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Zala-Egerszegen, 1897. június 14-én.

Rutich, kir. trvszéki bíró.

ÖZV. TÁHY ROZÁLIA

KÖNYVNYOMDÁJA ÉS NYOMTATVÁNY RAKTÁRA

Jákum-u. 4. sz. ZALA-ÉGERSZEGEN. Jákum-u. 4. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani 55 év óta fennálló s egy nagy önkirakó és egy legújabb amerikai gyorsajtóval működő

KÖNYVNYOMDÁMAT,

melyet a betűöntődék legújabb és legmodernebb termékeivel szereltem fel; mely körülménynél fogva ma már képes vagyok a

sablonszerű nyomdai munkák

előállításán kívül bármily néven nevezendő **díszmunkák**nak több szín- ben csinos, izlésteljes és jutányos árak mellett való előállítására.

Névjegyek, eljegyzési kártyák, esketési és táncvigalmi meghívók, továbbá levélpapírok és borítékok cégnomással csinosan és jutányos árban készíttetnek.

Ügyvédek, bíróságok, lelkészek, végrehajtók, községi és körjegyzők, halott- képek részére szükséges nyomtatványok raktáron tartatnak, melyekből 20 iv: kis hivatalos alak 16 kr., nagy hivatalos alak 24 kr., median 28 kr.

Utadó főkönyvek a vármegye által kiadott nagy median alakban, továbbá az **összesített pótdadó kezeléshez szükséges nyomtatványok** szintén készletben vannak s 20 ivenkint 20 krévt árusítom üzleti helyiségemben.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A nagyérdemű közönség becses megrendeléseit kérve, maradok

kiváló tisztelettel

ÖZV. TÁHY ROZÁLIA

könyvnyomdatulajdonosnő.

Raktár Zala Egerszegen Ján Ferenc kereskedésében.

Szabalon és nyomban szarad.

1 m. hez kg. 1-50, 30
1 m. -hez szállítással 50

Fél és 1 kilós üvegekben fekete chliche és védjeggyel.

Christoph Ferenc
SZOBAPALLO-FÉNYLAKK

Jobbítvá teszi, hogy a szobák a mázolás alatt használattal szaradnak, mivel a kellemetlen szag és a lassú, ragados száradás, mely az olajfestékek és az olajtaknak sajátja, elkerülte. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A palló nedves tárgyval feltörülhető, anélkül, hogy elvisztené fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fénylakk,
sárgásbarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olaj festék fűdi be a pallót s egyúttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen befűdi minden foltot, korábbi mázolat stb., van azután tiszta fénymás (színezetlen)

új pallókra és parketre, mely csupán fényt ad. Különösen parketre s olajfestékekkel már hemizelt egészen új pallókra való. Csak fényt ad, emeljezve nem fűdi el a famasztat.

Postacsomag, körülbelül 35 négyzetm. (két középnyagású szobára való) 5 frt. 90 kr., vagy 90 márká.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospektusok ingyen és bementve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a régre s a gyári jegyre, mivel ott a több mint 1850 éve létező gyártmányt sokfelé utánozzák és hamisítják, s sokkal rosszabb, s gyakran a célzók meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc,
A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,
Prága, K. Berlin.

Zürich.
CHRISTOPH FERENC

kitüntetett sötétfekete
bőr-lakkja

obb, mint bármely fénymás. Pusztá rákenéssel fekete, szép fényt ad.

Kapható JÁN FERENC kereskedésében Z.-Egerszegen.

ATTILLA PERMETEZŐGÉP.

Az „Attilla“ permetező mindazon bajokat, melyek a szőlőgazdát eléggé bosszantják, elhárítja és pedig az által, hogy a szélkázánt egy esavarintás által a puttonyból kivehetjük, mi által az egész szerkezet már kezünkben van. Ugy a puttony, mint a szerkezet tisztán tartható és a legegyszerűbb munkás szétbontja és össze rakja. Soha sem puszthat, soha gépész kezébe adni nem kell; **mindenki maga bánhat vele.** A szórója is páratlan jól szór, **valóságos kődöt csinál!**

Ára 18 frt.

Szigeti Sándor

Kecskemét.

UGYANITT KITÜNŐ

biciklik 130 frtért.

3262. 3400. és 3739. sz.
1897.

HIRDETMEYNY.

A honvédelmi m. kir. miniszter ur a honvédség 1898. évi **lábbeli szükségletének** 50%-át, vagyis 7900 pár bakancsot és 12.100 pár könnyű cipőt a hazai kisiparosok által szándékozván készíttetni, azok szállítására pályázatot hirdet.

A bakancsok ára páronként 4 frt 95 kr, a könnyű cipőké pedig szintén páronként 4 frt 26 krban van megállapítva.

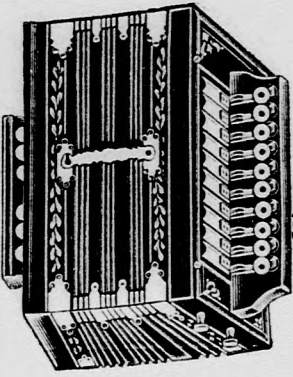
Az elvállalt lábbeliek legkésőbb 1898. évi március hó végéig szállítandók (katonai teherárúként) Budapestre, a honvéd központi ruhatárba, megjegyezvén, hogy a kereseti összegek a netalan már 1897. évben történő beszállítások esetén csak 1898. évi január hó elején, különben pedig az átvételi bizonyítvány számvevőségi érvényesítése után azonnal ki fognak fizettetni.

A fent előadottak, valamint a honvédelmi magy. kir. miniszter ur által 26.731/VII. 97. sz. a. kiadott „Szerződési feltételek“ és „Határozmányok“ figyelembe vételével szerkesztendő ajánlatok a pályázó kisiparosok, illetve azok szövetkezetei által — a hol ipartestület van, annak útján, különben pedig közvetlenül — legkésőbb f. évi július hó 10-ig kamaránkhoz nyújtandók be.

Miről az érdekelteket oly megjegyzéssel értesítjük, hogy a közelebbi feltételek bármely ipartestület, valamint kamaránk hivatalos helyiségében megtekinthetők.

Sopron, 1897. évi június hó 22-én. A kerületi kereskedelmi és iparkamara nevében:

Friedrich Ágost sk., Kirchnopfi Frigyes sk.,
elnök. titkár.

Csak

4 forint 50 krajcárért

szállítom világhírű

„Bohemia“

huzóharmonikáimat, hosszú billentyűkkel és valódi gyöngykarókkal. Ez a harmonikának 11 részből álló kettős fuvója van, mely részek elpusztíthatatlan fémcsarkokkal vannak ellátva. A hangok egyes lemezekben vannak, melyek fogva a harmonikának pompás orgonaszzerű hangjuk van.

40 hangu 2 reg. nagyság 15 1/2 — 33 cm. 4 frt 50 kr
60 " 3 " " 17 — 34 " 5 " 50 "
80 " 4 " " 17 1/2 — 34 1/2 " 6 " 50 "

Önökutatási iskola ingyen. — Posta és csomagolás 60 kr.

Képes árjegyzék ingyen.

C. A. Schuster, harmonikakészítő

Markneukirchen, I. S. Csehország.

Széküldés utánvétellel és **vámmentesen.** — Áteserelés megengedve. Összeköttetések ismétlődéssel kerestetnek.

Előkelő uriembereknek,

kik némi tevékenységet kifejtjen hajlandók, jó jövődelem biztosítatik, nagy tekintélyű pénzintézet részéről, ha a társaság hivatalnokait munkájukban elősegítik ott, hol a társaság eddig szervezve nincs. Szíves ajánlatok „Nem összeférhetetlen X.“ jelige alatt intézendők: **Friedenstein és társa** hirdetési irodájához, Budapest, VI. Teréz-körút 3. sz. alatt.

707/897. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A nagymélt. földművelésügyi m. kir. miniszter ur 1897. június hó 18-án 20551. sz. alatt a **Mura folyó széchénykúti szakaszának** szabályozási munkáihoz

22254 kéve rőzsének,
22254 drb. karónak,
5852-42 m³ terméskőnek

beszerzését engedélyezvén, ezen anyagok szállításának vállalati uton leendő biztosítására

→ 1897. évi július hó 28-án ← délelőtt 10 órakor az alulirt m. kir. folyam-mérnöki hivatal helyiségében zárt ajánlati verseny tárgyalás fog tartatni.

Ugy külön a kő, mint külön a rőzse vagy mindkettő együttes szállítására vonatkozó zárt ajánlatok, melyekhez az ajánlati összeg 5%-ának valamely. m. kir. adóhivatalnál történő letételét igazoló adóhivatali nyugta is csatolandó, az alulirt hivatalnál a jelzett határidőig nyújtandók be.

Az ajánlatok benyújtására, valamint a szállításra vonatkozó egyéb feltételek az alulirt folyam-mérnöki hivatalnál a rendes hivatalos órák alatt tudhatók meg.

Eszéken, 1897. évi június hóban.

M. kir. folyam-mérnöki hivatal.

Az általános elismert és jóhatásának bizonyult

„Barát ital“

című növényeszer, gyomorlikőr készítményem kitünően és gyors segélyt eszközöl

székrekedés, étvágytalanság és az ebből eredő bajok ellen. Használati könyvvel együtt 1 üveg **ára 40 és 80 kr.** Kapható Zala-Egerszegen: Ján Ferenc, Pap Jenő és Balogh Gyula kereskedésében, valamint a készítőnél utánvét mellett.

ZENKE ZOLTÁN

Hódmező-Vásárhely,

Árpád-utca 12. szám.

A gazdaközönség és a gépkereskedők

figyelmébe!

Gazdasági géposztályunk raktáraiban, az éppen lefolyt üzletév váratlanul gyenge forgalma, minden nemű gazdasági gépekből, u. m.:

1, 6 és 8 HP gőzeséplőkészletek, járgányok és járgányos eséplőgépek, Backer rendszerű és Vidats féle rosták, egy és többvasú ekék, boronák, rögtörő hengerek, vetőgépek, tengeri vető készülékek, aratógépek és fűkaszalók, szecskavágók, répvágók és zuzók, kukorica morzsolók és esőves tengeri darálók, egy és kétjárta örlőmalmok, olajprések stb. stb.

nagymérvű készlet összetorlódását okozván, igazgatóságunk kapcsolatban azon határozatával, hogy egyes gazdasági gépek további gyártásával teljesen felhagyjunk, ezen nagy készleteknek, rendkívüli mérsékelt áron való eladását akarja eszközölni.

Ezt azon megjegyzéssel hozzuk a t. érdektelt közönség tudomására, hogy az eladás nemcsak egyes darabokban, hanem esetleg kisebb-nagyobb tömegekben is történik, a szerint, a mint erre igényt tartó gazdák és hivatott kereskedők jelentkezni fognak.

Ritka alkalom kínálkozik most az érdekelteknek elismert kitűnő minőségű gazdasági gépeket és eszközöket, rendkívül alacsony áron és előnyös feltételek mellett beszerezni.

Minden, ezen tárgyra vonatkozó kérdészködsre, mely egyenesen hozzánk címzendő, szívesen fogunk felvilágosítással és ajánlatokkal szolgálni.

Teljes tisztelettel

SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár r.-t.

Budapest, Külső váci-ut: 29-37.

Hévízi gyógyfürdő.

(Keszthely vasúti allomás)

Kénes-Héviz (megnyitás május 1-től szeptember végéig) iszapkorpával.

Világszerte ismeretes fürdő. Gyógyulást nyújt **csúsz, köszvény, esontüzet és közbántalmaknál, esontörés, esontszú, Neuralgia (Ischiás), görvélykór** stb. betegségekben és oly eseteknél, amelyek eddig sehol sem voltak gyógyíthatók.

Masirozás, masirozó terem a hozzá értő masirozóval.

Ujonan épült **gyógyház (Cursalon).**

Prospektust kívánatra ingyen küld a fürdőigazgatóság.

Bozzay Pál

hévízi fürdő helyl.

Több mint 50 év óta sikeresen használtatik az

ESZÉKI SPITZER - KENŐCS

és az **ESZÉKI SALVATOR-SZAPPAN.**

Valódi minőségben csakis

mint eddig, ezentúl is

Eszéken, felsőváros

DIENES C. J. - féle

gyógyszertárban készül és megrendelhető.

Szeplőket

és **májfoltokat,**

valamint az összes

bőrtisztítalanságok

gok

biztosan eltávolít

1 tégyel valódi Spitzer kenőcs . . . . . 35 kr.
1 üveg valódi Spitzer-mosdóvíz . . . . . 40 kr.
1 darab valódi Salvator-szappan . . . . . 50 kr.
1 doboz valódi lyoni rizspor 3 színben 50 kr és 1 frt.
1 doboz képaszta . . . . . 60 kr.

FIGYELMEZTETÉS!

Csak akkor valódi, ha a fenti törvénytörvény beiktatott védjeggyel el van látva és kériük a t. közönség csakis DIENES-féle eszék kenőcsöt és szappant kérni és elfogadni.